

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin

COM(2006) 388 wersja ostateczna — 2006/0136 (COD)

(2007/C 175/12)

Dnia 15 września 2006 r. Rada, działając na podstawie art. 37 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 8 maja 2007 r. Sprawozdawcą był Frank VAN OORSCHOT.

Na 436. sesji plenarnej w dniach 30-31 maja 2007 r. (posiedzenie z 31 maja) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 65 do 1, przy czym 1 osoba wstrzymała się od głosu, przyjął następującą opinię:

1. Streszczenie wniosków i zalecenia

1.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem wnioski Komisji mający na celu opracowanie nowego rozporządzenia dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (grzybobójczych, owadobójczych, herbicydów i innych przeznaczonych do stosowania w rolnictwie i ogrodnictwie).

1.2 Innym priorytetem najwyższej wagi jest nie tylko wprowadzenie do obrotu bezpiecznych i dobrych jakościowo środków ochrony roślin, lecz również bezpieczne i zrównoważone ich stosowanie. Komitet z zadowoleniem przyjmuje więc przedstawienie przez Komisję, równocześnie ze wspomnianym wyżej dokumentem, wniosku dotyczącego dyrektywy określającej zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin.

1.3 Komitet zauważa, że motyw wyrażony we wniosku dotyczącym rozporządzenia kładą silny nacisk na zapobieganie szkodliwemu oddziaływaniu środków ochrony roślin na człowieka i środowisko oraz na jego ograniczanie tego oddziaływania. Zdaniem Komitetu podstawowe znaczenie ma zapobieganie szkodliwym następstwom stosowania środków ochrony roślin dla środowiska i człowieka. Komitet podkreśla, że zrównoważone podejście wymaga uwzględnienia również interesów gospodarczych. Większość współczesnych konsumentów, oprócz rosnącego zainteresowania produktami pochodzącymi z upraw ekologicznych (*organic farming*), jest przede wszystkim zainteresowana produktami dobrej jakości, dostępnymi ponadto przez cały rok i po przystępnej cenie. Zatem bezpieczeństwo produktów dla konsumenta stanowi warunek bezwzględny. Wymaga to sporego wysiłku w ramach łańcucha wartości produkcji rolnej. Dostępność bezpiecznych i dobrych jakościowo środków ochrony roślin jest z tego powodu niezbędna.

1.4 Komitet wyraża zaniepokojenie wprowadzeniem kryteriów dopuszczania środków ochrony roślin na podstawie wewnętrznych właściwości substancji czynnych oraz skutkami, które te działania mogą mieć dla innowacji odnośnie do produktów nowych i lepszej jakości. W razie ścisłego zastosowania tych kryteriów może się okazać, że substancja, która nie odpowiada jednemu z kryteriów, ale jest lepsza pod względem wszystkich innych kryteriów, nie otrzyma pozwolenia. EKES

wzywa do przeprowadzenia oceny ryzyka, która pozwoliłaby oszacować rzeczywiste stosowanie tych środków i stwarzane zagrożenie.

1.5 Komitet jest zdania, że propozycja stref obowiązywania zezwoleń na środki oraz wzajemnego uznawania stanowi pierwszy krok ku całkowitej harmonizacji zezwoleń w Europie. EKES sugeruje, by wzajemne uznawanie pozwoleń stało się również możliwe między strefami, w wypadku (sąsiadujących ze sobą) obszarów o podobnych uwarunkowaniach klimatycznych i rolniczych.

1.6 EKES zgadza się z zasadą oceny porównawczej środków ochrony roślin zawierających substancje nadające się do zastąpienia. Komitet opowiada się jednakże za zmniejszoną częstotliwością oceny oraz za zastosowaniem normalnego okresu ochrony danych dla tych substancji, aby zachować pewną chęć inwestowania w te substancje ze strony przemysłu oraz uniknąć zastojów w sektorze rolniczym.

1.7 EKES jest zdania, że wniosek nie zachęca w sposób wystarczający do wydawania zezwoleń na środki ochrony roślin przeznaczone dla drobnych zastosowań. Komitet proponuje dwa rodzaje działań na rzecz poprawy sytuacji. Po pierwsze, sugeruje wprowadzenie systemu, według którego pierwsza osoba, która złoży wniosek, korzysta z dłuższego okresu ochrony danych, w miarę dochodzenia drobnych zastosowań. Po drugie, zachęca Komisję do opracowania zaktualizowanego wykazu — na potrzeby państw członkowskich — wyszczególniającego wszystkie dozwolone (drobne) zastosowania.

2. Wstęp

2.1 Informacje ogólne

2.1.1 Środki ochrony roślin używane są w celu ochrony roślin oraz w interesie ich zdrowia. Umożliwiają one rolnikom zwiększenie wydajności oraz bardziej elastyczną produkcję. Dają im również gwarancję niezawodnego uzyskania pewnych produktów (spożywczych) po przystępnej cenie w ich własnym regionie.

2.1.2 Większość konsumentów europejskich jest coraz bardziej wymagająca i oczekuje, że żywność będzie dobrej jakości i będzie dostępna przez cały rok, przy czym bezwzględny warunkiem i oczywistym wymogiem jest w tym względzie bezpieczeństwo żywności. Stawia to poważne wyzwania przed łańcuchem produkcji rolnej. Konieczne jest dysponowanie wystarczająco szerokim wachlarzem bezpiecznych i dobrych jakościowo środków ochrony roślin, by być w stanie sprostać wymaganiom tej dużej grupy konsumentów.

2.1.3 Z drugiej strony należy uwzględnić wiele innych czynników: stosowanie środków ochrony roślin może wpływać na ekosystemy rolnicze, może stanowić zagrożenie dla zdrowia użytkowników, wpływać na jakość żywności i powodować szkodliwe skutki dla ich zdrowia, zwłaszcza jeśli w żywności pozostaną szkodliwe pozostałości po środkach ochrony roślin wskutek niewłaściwego użycia takich środków (w sposób niezgodny z zaleceniami).

2.2 Ramy prawne

2.2.1 Omawiany tutaj wniosek dotyczący rozporządzenia zastępuje obowiązującą obecnie dyrektywę 91/414/EWG dotyczącą wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, która ma na celu zapobieganie zagrożeniom u źródła dzięki kompleksowej procedurze oceny ryzyka dla każdej substancji czynnej i produktów, które ją zawierają, zanim wyda się zezwolenia na ich wprowadzenie do obrotu i stosowanie.

2.2.2 Uchyła on również obowiązującą obecnie dyrektywę 79/117/EWG zakazującą wprowadzania na rynek i stosowania środków ochrony roślin zawierających niektóre substancje czynne.

2.2.3 Wspólnotowe ramy regulacyjne dotyczące środków ochrony roślin obejmują między innymi rozporządzenie (WE) 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG, która ustala najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości (NDP) substancji czynnych w produktach rolnych.

2.2.4 Wraz z omawianym wnioskiem dotyczącym rozporządzenia przedstawiono wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy dla działań Wspólnoty mające na celu osiągnięcie zrównoważonego stosowania pestycydów (COM(2006) 373 wersja ostateczna). Zamierza się objąć tą dyrektywą stosowanie i dystrybucję pestycydów, tym bardziej że nie zostało to przewidziane w omawianym wniosku.

2.3 Kontekst wniosku

2.3.1 Po ocenie dyrektywy 91/414/EWG przeprowadzonej przez Komisję, Parlament Europejski i Rada wniosły w 2001 r. o powtórne przeanalizowanie dyrektywy w celu:

- ustalenia kryteriów zatwierdzania substancji czynnych;
- wzmocnienia kryteriów zatwierdzania substancji wysokiego ryzyka;
- wprowadzenia procedury uproszczonej dla substancji niskiego ryzyka;
- wprowadzenia zasady oceny porównawczej i zastąpienia;
- poprawy wzajemnego uznawania poprzez wprowadzenie stref obowiązywania zezwoleń na środki ochrony roślin.

2.3.2 Po bardzo intensywnym okresie konsultacji (trwającym 5 lat) ze wszystkimi zainteresowanymi stronami oraz po przeprowadzeniu analizy oddziaływania, Komisja przedstawiła w lipcu 2006 r. projekt nowelizacji dyrektywy 91/414/EWG. Komisja zdecydowała się zastąpić dyrektywę rozporządzeniem, kierując się troską o uproszczenie i wzmożoną harmonizację prawodawstwa państw członkowskich UE.

2.4 Podsumowanie wniosku dotyczącego rozporządzenia

2.4.1 Wykaz pozytywny substancji czynnych jest ustanawiany na szczeblu wspólnotowym przez Stały Komitet ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt. Zezwolenie na substancje czynne odbywa się na podstawie szeregu jasno określonych kryteriów mających na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony ludzi, zwierząt i środowiska.

2.4.2 Podczas oceny substancji czynnej musi zostać spełnione przynajmniej wymaganie bezpiecznego stosowania przez użytkownika i konsumenta, nie może też zostać stwierdzony żaden niedopuszczalny wpływ na środowisko. Ustala się jasny harmonogram działań dla różnych etapów oceny oraz podejmowania decyzji dotyczących zatwierdzenia substancji czynnych.

2.4.3 Państwa członkowskie zachowują odpowiedzialność za krajowe zezwolenia dla środków ochrony roślin. Środki te muszą opierać się na substancjach znajdujących się na zatwierdzonej liście substancji czynnych.

2.4.4 W trakcie oceny krajowej dokumentacji dotyczącej zezwoleń, państwa członkowskie powinny, w danym wypadku, zastosować jednolite kryteria oraz wziąć pod uwagę warunki krajowe.

2.4.5 Jeśli chodzi o substancje stwarzające niskie lub normalne ryzyko, Komisja przewiduje system „zezwoleń strefowych” wprowadzający obowiązek wzajemnego uznania zezwoleń na środki ochrony roślin. W myśl tego systemu dane państwo należące do jednej z trzech zaproponowanych stref klimatycznych (Komisja podzieliła UE na trzy strefy) przystępuje do oceny wniosku o zezwolenie krajowe na daną substancję. Powinna ona być dozwolona jedynie w krajach członkowskich, w których producent danej substancji zwrócił się z prośbą o wzajemne uznawanie zezwoleń.

3. Uwagi ogólne

3.1 Znaczenie środków ochrony roślin dla zaopatrzenia UE w żywność wysokiej jakości.

3.1.1 W preambule omawianego dokumentu wymienione są motywy, które doprowadziły do wniosku dotyczącego rozporządzenia. Należy włączyć do nich w sposób wyraźny znaczenie wystarczającej dostępności środków ochrony roślin dla stałego zaopatrzenia wymagającego konsumenta, jakim jest konsument europejski, w bezpieczną żywność wysokiej jakości.

3.2 Tymczasowe zezwolenia pod pewnymi warunkami

3.2.1 Omawiany dokument nie przewiduje możliwości przyznania przez państwo członkowskie tymczasowego zezwolenia krajowego. Skutkiem tego może być opóźnienie wprowadzenia na rynek ulepszonych substancji w porównaniu z obecnie panującą sytuacją. Komisja stara się temu zapobiec, przewidując krótsze terminy mające ułatwić szybsze wpisywanie nowych substancji na pozytywny wykaz substancji czynnych.

3.2.2 Komitet proponuje zawrzeć w rozporządzeniu możliwość udzielenia tymczasowego zezwolenia na szczeblu krajowym w przypadku, gdyby ustalone terminy zostały przekroczone z powodu opóźnień administracyjnych oraz w przypadku spełnienia obowiązku wynikającego z rozporządzenia (WE) 396/2005 dotyczącego najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Podejście do ryzyka w stosowaniu warunków zatwierdzania

4.1.1 Artykuł 4 wniosku stanowi o kryteriach zatwierdzania substancji czynnych i odsyła w tym względzie do załącznika II. W przypadku ścisłego zastosowania tych kryteriów może się zdarzyć, że substancje czynne nie zostaną zatwierdzone na podstawie tylko jednej właściwości, gdyż zawsze muszą być spełnione wszystkie wymogi.

4.1.2 Takie kryteria dopuszczania środków ochrony roślin, które opierają się jedynie na wewnętrznych właściwościach zawartych w nich substancji czynnych i nie uwzględniają ani rzeczywistego stosowania, ani poziomu zagrożenia, podważają zasadę podejmowania decyzji opartych na ocenie ryzyka. Następstwem tego będzie stopniowe znikanie z rynku istniejących produktów i zastosowań, które mogłyby okazać się potrzebne wobec konieczności zapewnienia dostępu do szerokiego wachlarza produktów.

4.1.3 W ten sposób artykuł 4 sprzeciwia się wprowadzeniu na rynek innowacyjnych produktów, które poprawiono w zakresie wszystkich kryteriów, lecz nie zdołano spełnić wymagań jednego z nich. Komitet nie może zgodzić się z takim podejściem, gdyż niepotrzebnie hamuje ono innowacje w zakresie nowych i lepszych substancji. Jest zdania, że

wewnętrzne kryteria zatwierdzania substancji czynnych powinny zostać użyte jedynie w przypadku określenia substancji nadających się do zastąpienia, a nie w przypadku odrzucenia produktów z góry, bez pogłębionej analizy.

4.2 Rozszerzenie stref obowiązywania zezwoleń i wzajemne uznawanie

4.2.1 Komitet jest zdania, że system stref obowiązywania zezwoleń na środki oraz wzajemnego uznawania stanowi pierwszy krok ku całkowitej harmonizacji europejskiego systemu wprowadzenia do obrotu środków ochrony roślin.

4.2.2 Wprowadzenie obowiązku wzajemnego uznawania zezwoleń w państwach przynależących do jednej strefy jednocześnie ze zwykłą procedurą zezwoleń na szczeblu krajowym pozwala uniknąć podwójnych wysiłków w państwach członkowskich i zapewnia szybszy dostęp do innowacyjnych i ekologicznych środków ochrony roślin.

4.2.3 Komitet proponuje, by umożliwić wzajemne uznawanie zezwoleń między strefami w przypadku państw sąsiadujących, posiadających podobne warunki produkcji.

4.2.4 Odnośnie do stosowania w szklarniach oraz po zbiorze, Komisja proponuje podejście, które przewiduje obowiązek wzajemnego uznawania przez wszystkie państwa członkowskie w każdej ze stref (art. 39). Komitet uważa, że należy rozszerzyć ten system na obróbkę nasion, jako ważną część zintegrowanej walki ze szkodnikami (IPM).

4.3 Dostosowanie oceny porównawczej

4.3.1 Odnośnie do środków ochrony roślin opartych na bardziej niebezpiecznych substancjach (nadających się do zastąpienia), państwo członkowskie zobowiązane jest przeprowadzić ocenę porównawczą w ciągu czterech lat od wydania zezwolenia (art. 48). Ocena ta ma na celu znalezienie alternatywnego produktu pozwalającego zastąpić produkt bardziej niebezpieczny, chyba że ten ostatni okaże się pomocny w dalszej ochronie roślin w przypadku pojawienia się odporności.

4.3.2 Komitet uważa, że przeprowadzanie oceny raz na cztery lata oraz siedmioletni okres ochrony dokumentacji odnośnie substancji nadających się do zastąpienia nie stanowią wystarczającego zabezpieczenia dla przemysłu i doprowadzą do przedwczesnego wycofania tych produktów z obiegu, co mogłoby mieć negatywne skutki pod względem zapewnienia wystarczających ilości produktów oraz odporności i drobnych zastosowań.

4.3.3 Komitet opowiada się za zmniejszoną częstotliwością oceny oraz za zastosowaniem normalnego okresu ochrony danych dla tych substancji, które nadają się do zastąpienia, aby zachować pewną chęć inwestowania w te substancje ze strony przemysłu oraz uniknąć zastojów w sektorze rolniczym oraz w łańcuchu wartości produkcji rolnej w kierunku konsumenta.

4.4 Niewystarczająca zachęta dla drobnych zastosowań

4.4.1 Artykuł 49 umożliwia, szczególnie użytkownikom i organizacjom zawodowym, rozszerzenie zezwolenia dla produktu ochrony roślin w przypadku drobnych zastosowań. Zachęca również państwa członkowskie do stworzenia i aktualizowania wykazu drobnych zastosowań.

4.4.2 Komitet z zadowoleniem przyjmuje treść tego artykułu, lecz stwierdza, że nie stanowi on dla posiadaczy zezwoleń wystarczającej zachęty, by rozszerzyć je na drobne zastosowania.

4.4.3 Komitet proponuje wynagradzanie posiadaczy zezwoleń w formie przedłużenia okresu ochrony danych, jeśli po otrzymaniu zezwolenia będą wnioskować o rozszerzenie na drobne zastosowania jako pierwsi.

4.4.4 Komitet proponuje, aby Komisja Europejska ułatwiła utworzenie europejskiego centralnego wykazu drobnych zastosowań, z którego mogłyby korzystać państwa członkowskie, zamiast proponowanych list, które miałyby być opracowane przez poszczególne państwa członkowskie, o czym mowa w art. 49 ust. 6.

4.5 Informowanie

4.5.1 Rozporządzenie przewiduje obowiązek poinformowania wszystkich sąsiadów, którzy mogą być narażeni na przenoszenie aerozoli, przed użyciem środka, a także tych, którzy zażądali poinformowania (art.30).

4.5.2 Komitet jest zdania, że w przypadku stosowania środków ochrony roślin przejrzystość jest bardzo racjonalną kwestią, niemniej proponowany obowiązek informowania narusza zaufanie do ustawodawstwa, na którym opiera się wprowadzenie do obrotu środków ochrony roślin. Mamy w istocie do czynienia z produktami uznanymi za bezpieczne, natomiast obowiązki informowania może wzbudzać odmienne przypuszczenia.

4.5.3 Komitet uważa ponadto, że wdrożenie tego artykułu nie zapewnia wzajemnego zrozumienia pomiędzy użytkownikami i sąsiadami, lecz może właśnie łamać spójność społeczną w społecznościach wiejskich, gdyż obowiązek informowania może powodować przekonanie, że używane produkty są niebezpieczne. Skutki tego przepisu byłyby zatem odwrotne do zamierzonych.

Bruksela, 31 maja 2007 r.

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Dimitris DIMITRIADIS

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu uwzględnienia działalności lotniczej w systemie handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie

COM(2006) 818 wersja ostateczna — 2006/0304 (COD)

(2007/C 175/13)

Dnia 8 lutego 2007 r. Rada, działając na podstawie art. 175 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 8 maja 2007 r. Sprawozdawcą był Richard ADAMS.

Na 436. sesji plenarnej w dniach 30-31 maja 2007 r. (posiedzenie z 31 maja) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 50 do 8-4 osoby wstrzymały się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje proponowaną dyrektywę, w której zaprezentowano starannie przemyślane i pragmatyczne podejście do kwestii zmniejszenia i kompensacji szybko rosnącej ilości gazów cieplarnianych emitowanych przez sektor lotniczy.

1.2 Poprzez objęcie sektora lotniczego europejskim systemem handlu uprawnieniami do emisji (ETS) sam system

zostaje potencjalnie wzmocniony i zyskuje na znaczeniu jako wzorcowy model rozwiązania problemu emisji dwutlenku węgla w skali światowej.

1.3 Wniosek jest realistyczny. Uznaje się w nim siłę politycznych, gospodarczych i konsumenckich nacisków na kontynuowanie rozwoju pasażerskiego i towarowego transportu lotniczego, sięgając jednocześnie po mechanizm rynkowy ETS w celu